

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Plenárisülés-dokumentum

16.1.2012

B7-0008/2012

ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a B7-0021/2012., B7-0675/2011. és B7-0676/2011. számú szóbeli választ
igénylő kérdésekhez

az eljárási szabályzat 115. cikkének (5) bekezdése alapján

az élelmiszer-elosztási láncban tapasztalható egyensúlyhiányokról
(2011/2904(RSP))

**George Lyon, Britta Reimers, Liam Aylward, Marit Paulsen, Sylvie
Goulard, Riikka Manner**
az ALDE képviselőcsoport nevében

RE\889251HU.doc

PE479.445v01-00

HU

Egyesülve a sokféleségben

HU

az Európai Parlament állásfoglalása az élelmiszer-elosztási láncban tapasztalható egyensúlyhiányokról (2011/2904(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel „A közös agrárpolitika jövője 2013 után” című 2010. július 8-i, az élelmiszerbiztonsággal összefüggésben a mezőgazdaság stratégiai ágazatként történő elismeréséről szóló 2011. január 18-i és „A KAP jövője 2020-ig: az élelmiszeri, a természeti erőforrásokat érintő és a területi kihívások kezelése” című 2011. június 23-i állásfoglalására,
 - tekintettel a Bizottság „Hatékonyabban működő élelmiszer-ellátási lánc Európában” című közleményére (COM(2009)0591) és az ahhoz csatolt különböző munkadokumentumokra, valamint a „Tisztességes jövedelem a gazdák számára: hatékonyabban működő élelmiszer-ellátási lánc Európában” című 2010. szeptember 7-i állásfoglalására,
 - tekintettel a Bizottság 2010. július 30-i határozatára az élelmiszer-ellátási lánc működésének javításával foglalkozó magas szintű fórum létrehozásáról (2010/C 210/03),
 - tekintettel az élelmiszeripar versenyképességével foglalkozó magas szintű csoport 2009. március 17-i záró ajánlásaira és az európai élelmiszer-ellátási lánc hatékonyabb működéséről szóló 2010. március 29-i tanácsi következtetésekre,
 - tekintettel az Európai Unióban működő nagy élelmiszer-áruházak erőfölénnyel való visszaéléseinek vizsgálatáról és jogorvoslatáról szóló 2008. február 19-i nyilatkozatára és az európai élelmiszerárakról szóló 2009. március 26-i állásfoglalására,
 - tekintettel eljárási szabályzata 115. cikkének (5) bekezdésére és 110. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel a Bizottság „Hatékonyabban működő élelmiszer-ellátási lánc” című közleményében (COM(2009)0591) komoly egyensúlyhiányokat állapított meg az élelmiszer-elosztási láncban, többek között a következőket: a beszerzési erőfölénnyel való visszaélés; tisztességtelen szerződési feltételek; késleltetett fizetés; egyoldalú szerződésmódosítások; korlátozott piacra jutás; az árképzésre vonatkozó adatok hiánya; a haszonkulcsok egyenlőtlen megoszlása az élelmiszerlánc egészében; és a kiskereskedelem növekvő ágazati koncentrációjával összefüggő számos probléma;
- B. mivel az igen nagy méretű kiskereskedelmi láncok koncentrációjának szintje kedvezőtlen hatással van a termelőkre az Európai Unióban, mert egyre kiegyensúlyozatlanabb erőviszonyokat eredményez a szerződő felek között, így fokozatosan romlik a mezőgazdasági termelők alkupozíciója az árszintek meghatározását illetően az értéklánc egészében, a termeléstől a feldolgozáson át a végső fogyasztókig;
- C. mivel egyrészt az alkupozíció romlása, másrészt a termelési költségek növekedése kedvezőtlen helyzetbe hozza a mezőgazdasági üzemeket, ezáltal lehetségesen gyengíti a

tagállamok hosszú távú termelési potenciálját és fokozza a külső piacoktól való függésüket;

- D. mivel a termelőknek és más beszállítóknak fizetett alacsony árak nem minden esetben eredményezik azt, hogy a fogyasztók is alacsonyabb áron jutnak a termékekhez, és az elosztási láncok lecsökkent száma hosszú távon akár kedvezőtlenül is befolyásolhatja a fogyasztóknak kínált termékválasztékot;
1. hangsúlyozza, hogy az élelmiszer-elosztási láncban tapasztalható egyensúlyhiányból adódó problémáknak világos európai dimenziójuk van, mivel az agrár-élelmiszeripari lánc stratégiai fontosságú az Európai Unióban; emlékeztet arra, hogy az élelmiszer-ellátási lánc, a mezőgazdaság, az agrár-élelmiszeripar és az értékesítés teszi ki az Unión belüli foglalkoztatás 7%-át, és évente 1400 milliárd eurót jelent;
 2. felhívja a figyelmet az élelmiszer-ellátási lánc működésének javításával foglalkozó magas szintű fórum, különösen a vállalkozások közötti kapcsolatokkal foglalkozó platformjának folyamatban lévő munkájára; kéri, hogy az Európai Parlamentet hivatalosan és rendszeresen tájékoztassák a munka előrehaladásáról és a meghozott döntésekről;
 3. felhívja a Bizottságot, hogy szükség esetén terjesszen elő – a piacok megfelelő működését nem torzító – jogalkotási javaslatot, és ösztönözze az ágazat önszabályozását az élelmiszer-ipari termékek termelői, beszállítói, feldolgozói és forgalmazói közötti méltányosabb és átláthatóbb kapcsolatok kiépítése érdekében, valamint biztosítsa a már érvényben lévő szabályok megfelelő végrehajtását;
 4. ismételten hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak tevékeny szerepet kell vállalniuk a konzultációs fórumok létrehozásában a párbeszéd elősegítése és iránymutatások megállapítása érdekében, hogy méltányosabb és kiegyensúlyozottabb viszony alakuljon ki az élelmiszerlánc szereplői között;
 5. ismételten hangsúlyozza, hogy egyértelművé kell tenni a visszaélésszerű és tisztességtelen gyakorlatok meghatározását annak érdekében, hogy megfelelő intézkedéseket lehessen hozni, ellenőrzésekre kerülhessen sor, és szükséges esetben megfelelő szankciókat lehessen alkalmazni;
 6. fel kívánja hívni a figyelmet az alábbi – a teljesség igénye nélkül – felsorolt gyakorlatokra, melyeket a termelők aggályosnak tartanak:

I) Hozzáférés a kiskereskedelemhez:

- i) előleg fizetése a tárgyalások megkezdéséhez
- ii) listázási díjak
- iii) piacra lépési díjak
- iv) polcpénz
- v) kötelező árengedmények
- vi) késleltetett fizetés
- vii) árképzés
- viii) a „legnagyobb kedvezményben részesített ügyfél” záradék

II) Tisztességtelen szerződési feltételek vagy a szerződési feltételek egyoldalú megváltoztatása:

- i) a szerződési feltételek egyoldalú és visszamenőleges megváltoztatása
 - ii) a szerződés egyoldalú megszegése
 - iii) kizárólagossági záradékok/díjak
 - iv) kötelező hozzájárulás a saját márkákhoz
 - v) szabványszerződések kötelezővé tétele
 - vi) megtorlás alkalmazása
 - vii) írásba nem foglalt szerződéses megállapodások
 - viii) árrés visszanyerése
 - ix) túlzott árengedmények
 - x) késleltetett fizetés
 - xi) a hulladékfeldolgozás/-elszállítás költségének kifizettetése
 - xii) kollektív vétel/közös tárgyalás
 - xiii) fordított árverések
 - xiv) irreális szállítási határidők
 - xv) (meghatározott) csomagolóanyag-gyártó vagy csomagolóanyag kötelezővé tétele
 - xvi) (meghatározott) logisztikai platform vagy operátor kötelezővé tétele
 - xvii) árengedmények költségeinek megfizettetése (előzetes megállapodás nélkül)
 - xviii) túlrendelés egy promócióra szánt termékből
 - xix) térítés fizettetése adott értékesítési szint el nem érése esetén
 - xx) bizonyos értékesítési szint felett további árengedmény kikényszerítése a szállítótól
 - xxi) termékek egyoldalú kivonása az üzletekből
 - xxii) a (nem értékesített) áru feltétel nélküli visszaküldése
 - xxiii) a termék értékcsökkenése vagy a lopások költségeinek áthárítása szállítókra
 - xxiv) a fogyasztói panaszokkal kapcsolatos indokolatlan költségek áthárítása a szállítókra;
7. kéri, hogy hozzanak létre keretet e gyakorlatok eredményes ellenőrzésére, első lépésként a teljes ágazatra kiterjedő vizsgálat elindításával, valamint olyan értékelési és nyomon követési rendszer kialakításával, melyet a tagállamok működtetnek és az Európai Bizottság ellenőriz;
8. kéri azon eszközök megerősítését, amelyek révén biztosítható a fizetési határidők betartása, és adott esetben új eszközök létrehozását a szállítás és a szállítónak történő tényleges kifizetés között eltelt idő lehető legrövidebbre csökkentése érdekében; hangsúlyozza ezzel összefüggésben, hogy sürgős megoldásokra van szükség a gyorsan romló áruk termelői által tapasztalt konkrét problémák rendezése céljából, akik komoly likviditási nehézségekkel küzdenek;
9. tudomásul veszi a Bizottságnak a KAP reformjáról szóló javaslattervezetében szereplő intézkedéseket, melyek a gazdák élelmiszer-ellátási láncbeli pozíciójának erősítését célozzák a termelői szervezetek és az ágazati szervezetek támogatásával, valamint a termelők és fogyasztók közötti rövid élelmiszer-ellátási láncok előmozdításával; meggyőződése, hogy a gazdák pozíciójának erősítése elősegíti, hogy méltányosabb részt kapjanak a hozzáadott értékből;

10. ismételten hangsúlyozza, hogy a független márkákat a kereskedő saját márkás termékei mellé kell helyezni a nagyáruházak polcain, hogy a fogyasztónak a lehető legszélesebb választékot kínálják; kéri, hogy legyen átláthatóbb és méltányosabb a saját és független márkák árképzési gyakorlata; ismételten hangsúlyozza, hogy szabályozásra van szükség a független márkákat élősködőként másoló saját márkák elterjedésének megakadályozása érdekében;
11. felhív az uniós versenyjog nemzeti értelmezéseinek közelítésére annak érdekében, hogy a versenyellenes magatartást azonos módon határozzák meg és értelmezzék Unió-szerte, és kéri a Bizottságot, hogy adjon ki a nemzeti versenyhatóságoknak szóló iránymutatásokat, hogy átfogóbb szemlélettel kövessék a teljes élelmiszer-ellátási lánc vertikális koncentrációját;
12. kéri a Bizottságot, hogy készítsen mélyreható tanulmányt a 27 tagállami versenypolitika szemléletbeli különbségeiről, és ösztönözze az élelmiszer-ellátási lánc valamennyi szereplőjét bevonó megoldásokat, amelyek megakadályozzák a gyakran a mezőgazdasági termelők kárára történő erőfölénnyel való visszaélést;
13. felkéri a Bizottságot, hogy koordinálja különböző szolgálatainak munkáját annak érdekében, hogy hatékonyabb szerepet játszhassanak az árak nyomon követésében az élelmiszer-ellátási lánc egészében, valamint a kiskereskedelem dinamikája és az egyes piaci részesedések nyomon követésében Európa-szerte;
14. kéri, hogy nevezzenek ki független, nemzeti élelmiszer-kereskedelmi ombudsmanokat, akik kapcsolatot tartanak a vonatkozó kereskedelmi és versenyhatóságokkal, terjesztik az információkat és a bevált gyakorlatokat, tanácsot adnak az érvényben lévő jogszabályokkal és szabályokkal kapcsolatban, valamint javaslatokat tesznek időszerű és megfelelő szankciókra;
15. ismételten hangsúlyozza, hogy visszatartó erejű szankciókat kell alkalmazni a feltárt visszaélések esetében; e szankcióknak pedig arányosnak kell lenniük az élelmiszer-ellátási lánc szereplőinek okozott pénzügyi és kereskedelmi kárral;
16. úgy véli, hogy az élelmiszer-elosztási láncban tapasztalható egyensúlyhiányok orvoslásához az önszabályozó megállapodások mellett egy olyan kiigazított keretre van szükség, amely egyesíti magában a szabályozást, a versenyjog kiigazítását és a horizontálisabb szemléletet; ismételten hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a bevált gyakorlatok és/vagy magatartási kódexek valamennyi érintett féllel partnerségben történő kidolgozását;
17. úgy véli, hogy uniós szintű kampányt kellene indítani, amelyben tájékoztatják a gazdákat szerződéses jogaikról, valamint a leggyakoribb tisztességtelen és visszaélészerű szerződéses és kereskedelmi gyakorlatokról;
18. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.